

คำนำ

หนังสือ *Out of Our Minds* ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 ในช่วง ค.ศ. 2000 หลังจากนั้นก็มีฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 อย่างเต็มรูปแบบใน ค.ศ. 2011 ส่วนฉบับล่าสุดที่อยู่ในมือท่านตอนนี้คือ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 ซึ่งได้รับการทบทวนและแก้ไขใหม่อย่างละเอียดอีกครั้ง แล้วทำไมต้องมีฉบับปรับปรุงอีกล่ะ

แรกเริ่มเดิมที เหตุผลที่ผมเขียนหนังสือเล่มนี้ก็เพราะจังหวะความเร็วและธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงบังคับให้เราคิดเรื่องของตัวเอง การศึกษาและการบริหารบริษัทสถาบันแตกต่างกัน จังหวะของการเปลี่ยนแปลงยิ่งทวีความเร็วขึ้นในเกือบทุกด้าน ทำให้มีปัญหาที่เป็นหัวใจหลักของหนังสือเล่มนี้ต้องได้รับการแก้ไข เพราะฉะนั้นฉบับปรับปรุงใหม่เล่มนี้เป็นความต้องการของตัวเอง เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย

เหตุผลที่ 2 ก็คือ ข้อคิดเห็นที่ผมเขียนไว้ในหนังสือเล่มนี้ กลับกลายเป็นเรื่องถูกฉีกกว่าเดิม ในฉบับใหม่นี้ ผมจะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ยิ่งโลกของเราซับซ้อนขึ้นมากเท่าไร เราก็ยิ่งต้องการความคิดสร้างสรรค์มาต่อกรอุปสรรคมากขึ้นเท่านั้น ถึงจะเป็นอย่างนั้น แต่หลายคนก็กลับสงสัยว่าตัวเองเป็นคนสร้างสรรค์หรือเปล่า หนังสือเล่มนี้จะอธิบายว่า ทำไมความคิดสร้างสรรค์จึงสำคัญหนักหนา และทำไมคนส่วนใหญ่จึงคิดว่าพวกเขาไม่มีความสร้างสรรค์ เรามาถึงจุดนี้ได้อย่างไรและเราจะทำอะไรได้บ้าง

จุดมุ่งหมายในการเขียนหนังสือเล่มนี้ของผมคือ ช่วยให้ทุกคนเข้าใจถึงขีดการมีความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ไขข้อข้องใจว่าทำไมเราจึงสงสัยว่าตัวเองไม่มีความคิดสร้างสรรค์ กระตุ้นให้องค์กรต่าง ๆ เชื้อในพลังแห่งนวัตกรรม และสร้างสภาพแวดล้อมที่จะทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้า รวมถึงส่งเสริมการปฏิบัติเชิงสร้างสรรค์ด้านการศึกษา

ผมเขียนไว้ตั้งแต่บทนำฉบับแรกว่า การตั้งชื่อหนังสือนี้ว่า **จะสร้างสรรค์ชีวิต ต้อง คิด นอก กรอบ Out of Our Minds** แปลว่า จากใจของเรา หรือเป็นการเล่นสำนวน แปลได้อีกอย่างว่า บ้าหรือเสียดสี มีเหตุผล 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก ความฉลาดของมนุษย์คือ ความคิดสร้างสรรค์ที่ลึกซึ้ง และเป็นเอกลักษณ์ เราอาศัยอยู่ในโลกที่หล่อหลอมจากความคิด ความเชื่อ และคุณค่าของจินตนาการและวัฒนธรรมของมนุษย์ โลกสร้างขึ้นจากจิตใจของเรา และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในอัตราส่วนที่เท่ากัน การคิดและความรู้สึกไม่ใช่แค่มองโลกตามความจริง แต่เป็นการคิดและการตีความตามประสบการณ์เพื่อมอบความหมายให้มัน

ในชุมชนที่แตกต่างกัน ก็มีความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันตามความคิดที่พวกเขา มี ถ้าว่ากันตามความรู้สึก เรานี้แหละสร้างโลกในแบบที่เราอาศัยอยู่ แดงเรายังสร้างโลกใหม่ได้อีกด้วย การปฏิบัติครั้งยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ของมนุษย์ มักเกิดขึ้นจากความคิดใหม่ๆ ด้วยวิธีการใหม่ๆ จากมุมมองใหม่ๆ และก้าวข้ามความคิดเก่า ๆ ไป

inspiration starts here

ประการที่สอง การศึกษาควรจะช่วยให้เราตระหนักถึงศักยภาพในการสร้างสรรค์ของตัวเอง แต่บ่อยครั้งกลับไม่เป็นเช่นนั้น ทำให้คนมากมายพลาดโอกาสรู้จักความสามารถที่แท้จริงของตนเองไป จะว่าไม่อยู่กับร่องกับรอยก็ว่าได้

ประการสุดท้าย การขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษาปัจจุบัน ติดโรค บ้าคลั่งอยู่อย่างหนึ่ง แทนที่จะมีการถกอย่างมีเหตุผลเรื่องยุทธศาสตร์ที่จำเป็นเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงชั้นพิศดารเหล่านี้ แต่กลับพูดพาล่ำเรื่อง การยกระดับมาตรฐานวิชาการตามขนบดั้งเดิม มาตรฐานเหล่านั้นนอกแบบ มาสำหรับยุคอื่นและเพื่อวัตถุประสงค์อื่น เดียวผมจะอธิบายเพิ่มนะครับ ท่ามกลางอนาคตที่ซับซ้อน เราไม่มีทางขั้บรถไปถึงจุดหมายโดยมัวแต่ชะงักมองกระจกหลังหรือ

ฉบับแรกตีพิมพ์ใน ค.ศ. 2001 จวบจนวันนี้ ผมเชื่อว่าถ้าเรายังเป็น
อย่างนี้ เราต้องกลายเป็นบ้าไปจริงๆ แน่จนอนครับ

เคน โรบินสัน (Ken Robinson)

ลอสแอนเจลิส พฤษภาคม 2017

SE-ED
inspiration starts here

จากใจผู้แปล

เมื่อมีใครติดต่อขอให้แปลหนังสือ ผมมักจะบอกว่า ผมเป็นนักเขียน ไม่ใช่คนแปล ความจริงแล้ว แค่บอกว่าตัวเองเป็นนักเขียนนี่ก็ออกจะเขิน ๆ เพราะไม่เคยคิดว่าจะเขียนแล้วมีคนสนใจ แต่หลังจากหนังสือ “สาขานาซีพ แห่งอนาคต 3” และ “ห้องเรียนแห่งอนาคต” กลายเป็นหนังสือขายดีของ ซีเอ็ด ผมก็ค่อย ๆ กล้า บอกใคร ๆ ว่าผมเป็นนักเขียน เมื่อคุณหนูจากซีเอ็ด ติดต่อขอให้ผมแปลหนังสือเล่มนี้ ผมกลับไม่มีความลังเลอะไรเลย ผมตกลงทันทีครับ เพราะ...

ประการแรก ผมติดตามแนวคิดของ เซอร์เคน โรบินสัน ผ่านสื่อต่าง ๆ มาตลอด และรู้ถึงความพยายามของนักการศึกษา ที่อยากเห็นการเปลี่ยนแปลง เราเจออุปสรรคคล้าย ๆ กัน เราเหนื่อย แต่เราไม่ท้อ...

มีคนไม่เข้าใจมากมาย มีการต่อต้านมากมาย เราพบอุปสรรค จาก นักการเมือง นักการศึกษาเก่าแก่ องค์กร หน่วยงานเก่า ๆ ที่เสียผลประโยชน์ รวมทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และคนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งยังเข้าใจการศึกษาแค่ในบางมุม แต่เราก็ยังคงเดินหน้าต่อไป เพราะมีคนเข้าใจและเข้าร่วมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เรามีความหวังอยู่เสมอ

ประการที่สอง เซอร์เคน โรบินสัน ให้ความสำคัญกับเรื่องความคิดสร้างสรรค์มาก และผมก็พยายามอย่างยิ่ง ทั้งพูด ทำ และผลักดันเรื่องความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในประเทศไทย มันจึงเป็นการแปลที่ผมคิดว่ามีค่ามากและก็คิดไม่ผิดครับ เพราะหนังสือเล่มนี้มีค่ามากจริง ๆ

ผมขอบคุณแฟนเพจที่ติดตามและคอยให้กำลังใจ ขอคุณซีเอ็ดที่ทำให้เกียรติผม และขอบคุณพระเจ้าที่ช่วยให้ผมได้ทำเรื่องดี ๆ อีกครั้ง

ประวัติผู้แปล

ดร.วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์

นักวิชาการอิสระ นักเขียน นักพูด ด้านการศึกษาและการพัฒนา
ความคิดสร้างสรรค์

- ๑ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านความคิดสร้างสรรค์
- ๑ ผู้ก่อตั้ง www.eduzones.com ชุมชนการศึกษา เครือข่ายออนไลน์
สังคมการศึกษาออนไลน์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ
- ๑ ผู้ก่อตั้งเครือข่ายสุจริตไทย
- ๑ ผู้วิจัยพัฒนาห้องเรียนแห่งอนาคต และการสอนแบบสร้างสรรค์
เป็นฐาน
- ๑ อนุกรรมการการเรียนการสอน กรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูป
การศึกษา
- ๑ อนุกรรมการอาชีวศึกษา กรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา
- ๑ ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา
- ๑ กรรมการร่างหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติ
- ๑ อาจารย์พิเศษวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
- ๑ ที่ปรึกษาอธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

๑ ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการต่างๆ เช่น คณะกรรมการพัฒนา
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย คณะกรรมการภาคีเพื่อปฏิรูป
การศึกษาเชียงใหม่ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนัก
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑ ผู้เขียนพ็อกเก็ตบุ๊ก Best seller SE-ED สาขาอาชีพแห่งอนาคต 3
และห้องเรียนแห่งอนาคต

เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการศึกษา และผู้พัฒนานวัตกรรมด้าน
การศึกษา ที่มีผู้ติดตามกว่าแสนคน ทาง www.facebook.com/ajwiriya

SE-ED

inspiration starts here

สารบัญ

1. นอกกรอบความคิด.....	19
2. เพลิดเพลินกับการเปลี่ยนแปลง	38
3. ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา.....	68
4. วิชาการลงตา.....	97
5. เข้าใจความคิดตัวเอง	131
6. อยู่อย่างสร้างสรรค์.....	165
7. รู้ลึกดีขึ้น.....	196
8. คุณไม่ได้โดดเดี่ยว	229
9. เป็นผู้นำที่สร้างสรรค์.....	252
10. เรียนรู้ที่จะสร้างสรรค์.....	279
บทส่งท้าย	315
References	317

นอกกรอบความคิด

“ถ้ามีใครมาบอกผมว่า เขาไม่มีความคิดสร้างสรรค์
ผมคิดว่าพวกเขาไม่ได้ขาดความคิดสร้างสรรค์
เพียงแต่เขายังไม่เคยเรียนรู้ว่าความคิดสร้างสรรค์มีความซับซ้อนอย่างไร”

SE-ED

สร้างสรรค์อนาคต

— inspiration starts here

คุณเองมีความคิดสร้างสรรค์แค่ไหนครับ แล้วหัวหน้า ลูกน้อง เพื่อน หรือเพื่อนร่วมงานของคุณ มีความคิดสร้างสรรค์กันขนาดไหน ถ้ามีโอกาส ลองถามพวกเขาดูนะครับ คุณอาจได้รับคำตอบที่น่าประหลาดใจ ผมได้ทำงาน กับผู้คนและองค์กรต่าง ๆ ทั่วโลก ทุกที่ที่ผมไป ผมก็จะเจอความขัดแย้ง เดียวกันนี้ เด็กเกือบทุกคนคิดว่าตัวเองมีความคิดสร้างสรรค์ ในขณะที่ผู้ใหญ่ มักจะคิดว่าตัวเองไม่ค่อยมีความคิดสร้างสรรค์ นี่เป็นประเด็นใหญ่กว่าที่ เห็นนะครับ

เราอยู่บนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้นกว่าที่เคย เราต้องเผชิญกับความท้าทายที่ไม่เคยมีมาก่อน ไม่มีใครรู้ว่า ความซับซ้อนที่เกิดขึ้นในวันนี้จะส่งผลอย่างไรในอนาคต

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ไม่มีวันเกิดขึ้นแบบตรงไปตรงมา และน้อยครั้งที่จะคาดเดากันได้ เพราะหากเดาได้ง่ายๆ เหล่าผู้เชี่ยวชาญ นักแก๊ง กำนัร และนักคาดการณ์อนาคต ก็คงจะตงงานกันหมดละครับ

นักเศรษฐศาสตร์อย่าง เจ.เค. แกลเบรท (J.K. Galbraith) คงจะคิดแบบนี้ จึงกล่าวว่า “วัตถุประสงค์หลักของการคาดการณ์ทางเศรษฐศาสตร์ ก็คือ การทำให้โหราศาสตร์กลายเป็นเรื่องน่าเชื่อถือ” ในขณะที่โลกหมุนเร็วขึ้น ทุกองค์กรก็อยากได้คนที่สามารถคิดได้อย่างสร้างสรรค์ คนที่สามารถสื่อสารและทำงานเป็นทีมได้ คนที่มีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว แต่ก็ได้ยากเย็น เพราะอะไรละ ความตั้งใจในการเขียนหนังสือเล่มนี้ของผม ก็เพื่อตอบคำถาม 3 ข้อต่อไปนี้

1 เราส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพราะอะไร

ผู้นำทางธุรกิจ นักการเมือง และนักการศึกษา ต่างให้ความสำคัญแก่การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม
ทำไมมันสำคัญขนาดนี้
inspiration starts here

2 ปัญหาคืออะไร

ทำไมผู้ใหญ่เราต้องการความช่วยเหลือเพื่อให้กลายเป็นคนสร้างสรรค์ ทำไมโตขึ้นเราจึงคิดว่า เราไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ทั้งที่ตอนเป็นทีเด็กเล็ก ๆ นั้น เราต่างก็เต็มไปด้วยความคิดมากมาย

3 ความซับซ้อนมีอะไรบ้าง

ความคิดสร้างสรรค์คืออะไร ทุกคนต่างก็มีความคิดสร้างสรรค์หรือความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นเรื่องที่มีแค่ในบางคนเท่านั้น ความคิดสร้างสรรค์พัฒนาได้หรือไม่ และหากพัฒนาได้ จะต้องทำอย่างไร

ความจริงแล้ว เราทุกคนก็บึ่งความคิดใหม่ ๆ กันบ่อย ๆ แต่เราจะทำอะไรให้ความคิดสร้างสรรค์กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันละ หากคุณดำเนินกิจการบริษัท องค์กร หรือโรงเรียน คุณจะให้นวัตกรรมเป็นระบบได้อย่างไร คุณจะนำพหองค์กรให้ก้าวไปสู่องค์กรที่มีวัฒนธรรมในการพัฒนานวัตกรรมได้อย่างไร

คิดใหม่

เพื่อตอบคำถามข้างต้น เราจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์อย่างชัดเจนเสียก่อนว่ามันคืออะไรและทำงานอย่างไร ความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวข้องกับ 3 แนวความคิด ซึ่งผมจะอธิบายประกอบไปนะครับ

- ◇ **จินตนาการ** กระบวนการคิดเรื่องที่ไม่ได้อยู่จริงมาสู่การรับรู้ของเรา
- ◇ **ความคิดสร้างสรรค์** กระบวนการพัฒนาความคิดตั้งต้นที่มีคุณค่า
- ◇ **นวัตกรรม** กระบวนการทำให้ความคิดใหม่ๆ กลายเป็นเรื่องจริง

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันก็ยังมีความเข้าใจผิดๆ อีกมาก เกี่ยวกับเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ ดังต่อไปนี้

บุคคลพิเศษ?

ความเข้าใจผิดข้อแรกก็คือ มีแต่บุคคลพิเศษเท่านั้นที่จะมีความคิดสร้างสรรค์ ถ้าคุณสามารถอ่านเรื่องราวประวัติของเหล่าไอคอนคนดังด้านความคิดสร้างสรรค์ เช่น มาร์ธา เกรแฮม (Martha Graham) ปาโบล ปีกัสโซ (Pablo Picasso) อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ (Albert Einstein) ทอมัส เอดิสัน (Thomas Edison) เวอร์จิเนีย วูล์ฟ (Virginia Woolf) มายา แองเจลู (Maya Angelou) สตีฟ จอบส์ (Steve Jobs) จะยิ่งทำให้คุณเชื่อว่า มีแต่คนพิเศษเท่านั้นที่จะ

ผมอยากจะเริ่มต้นแบบนี้ครับ ทุกคนมีพลังในการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ แต่ความท้าทายคือ เราต้องพัฒนามันให้ได้ ทุกคนควรมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมแห่งความคิดสร้างสรรค์ ไม่ใช่แค่บางคน

เป็นคนสร้างสรรค์ บริษัทต่าง ๆ ก็ดูเหมือนจะคิดเช่นนี้ด้วย พวกเขาแบ่งคนทำงานออกเป็น 2 กลุ่ม คือ “กลุ่มคนสร้างสรรค์” และ “กลุ่มคนใส่สูท” คุณจะแยกกลุ่มคนสร้างสรรค์ออกได้เลยเพราะพวกเขาไม่ใส่สูท พวกเขาใส่ยีนและมาสาย เพราะมัวแต่รุ่นวายอยู่กับเรื่องของความคิด

แต่ผมก็ไม่ได้หมายความว่า กลุ่มคนสร้างสรรค์ทำตัวไม่สร้างสรรค์นะครับ พวกเขาอาจมีความคิดสร้างสรรค์สูงก็จริง แต่ใคร ๆ ก็มีความคิดสร้างสรรค์ได้ ถ้ามีเงื่อนไขที่เหมาะสม ใช่มั้ยครับ กลุ่มคนใส่สูทก็ด้วย

เราทุกคนมีพลังในการคิดสร้างสรรค์ แล้วความท้าทายคือ เราจะพัฒนาพลังความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างไร วัฒนธรรมที่มีนวัตกรรมเป็นหลักปฏิบัตินั้นควรเป็นความร่วมมือของทุกคน ไม่ใช่เพียงแค่บางคนหรือบางกลุ่มเท่านั้น

inspiration starts here

กิจกรรมพิเศษ?

ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ข้อที่ 2 ก็คือ ความคิดสร้างสรรค์นั้นเกี่ยวข้องกับเฉพาะบางกิจกรรมเท่านั้น เช่น ศิลปะ โฆษณา การออกแบบ การตลาด ซึ่งเรื่องพวกนี้ต้องสร้างสรรค์ แต่ความจริงแล้วเรื่องอื่น ๆ ก็ต้องการความคิดสร้างสรรค์เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การสอน การแพทย์ การจัดตั้งทีมกีฬา หรือร้านอาหาร

โรงเรียนบางแห่งมีแผนก “ศิลปะเชิงสร้างสรรค์” และผมเองก็เป็นผู้สนับสนุนให้มีการสร้างหลักสูตรศิลปะดี ๆ ในโรงเรียนอย่างสุดตัว แต่ความคิดสร้างสรรค์ไม่ได้จำกัดไว้เฉพาะศิลปะเท่านั้นนะครับ ศาสตร์แขนงอื่นรวมถึงวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ก็เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ได้ เพราะความคิดสร้างสรรค์นั้นใช้ได้กับทุกเรื่อง ทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา

บริษัทต่าง ๆ ก็มีความสามารถในการสร้างสรรค์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

- ◇ **แอปเปิล (Apple)** มีชื่อเสียงในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ
- ◇ **วอลมาร์ท (Walmart)** มีจุดแข็งในเรื่องการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาระบบต่าง ๆ เช่น การบริหารห่วงโซ่อุปทาน การกำหนดราคา
- ◇ **สตาร์บัคส์ (Starbucks)** ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เป็นผู้คิดค้นกาแฟ แต่ได้สร้างวัฒนธรรมการบริการด้านกาแฟ เอาเข้าจริง สตาร์บัคส์คิดค้นกาแฟถ้วยละ 300 บาท ขึ้นมาต่างหาก เป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ผมคิดอย่างนั้นนะ วัฒนธรรมแห่งนวัตกรรมควรครอบคลุมทุกภาคส่วนขององค์กรครับ

หรือว่าควรปล่อยวาง?

SE-ED

บางครั้ง ความคิดสร้างสรรค์มีความเชื่อมโยงกับการแสดงออกอย่างเสรี นั่นอาจเป็นเหตุให้ผู้ใหญ่บางคนกังวลเรื่องสนับสนุนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในโรงเรียนมากเกินไปจนเกินควร พวกเขาเฝ้าเด็ก ๆ ที่วิ่งเล่นกันสุดฤทธิ์ วิ่งชนข้าวของเครื่องใช้ล้มระเนระนาด แทนที่จะตั้งใจเรียนหรือทำงานอย่างจริงจัง ความคิดสร้างสรรค์สัมพันธ์กับการเล่นที่ใช้ความคิดและการมีความเพลิดเพลินและสนุกสนานจริง ๆ นั่นแหละครับ แต่ก็ต้องอาศัยความตั้งใจและเอาจริงเอาจังในการคิดและวางโครงการด้วย ต้องวางแผนและปรับปรุงทั้งสองอย่างให้อยู่ในรูปแบบที่ดีที่สุด รวมทั้งการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ระหว่างการทำโครงการนั้นว่าอะไรที่ได้ผลดีที่สุดและเพราะอะไรไม่ว่าจะเป็นศาสตร์แขนงใดก็ตาม ความคิดสร้างสรรค์ก็ขึ้นอยู่กับการศึกษาองค์ความรู้และการควบคุม ฉะนั้น นี่จึงไม่ใช่แค่เรื่องที่เราควรปล่อยวาง แต่เป็นเรื่องที่เราต้องยึดให้มั่น เพราะถ้าเราขาดความเข้าใจ สิ่งที่เราทำจะกลับกลายเป็นการหยุดยั้งพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้

เรียนรู้ที่จะสร้างสรรค์

เรามักเชื่อกันว่า บางคนเกิดมาพร้อมความคิดสร้างสรรค์ แต่บางคนก็ไม่มีเลย แบบเดียวกับคนที่เกิดมามีตาสีฟ้าหรือสีน้ำตาล ซึ่งเราเลือกไม่ได้ แต่ความจริงแล้ว เราทำอะไรได้ตั้งหลายอย่าง เพื่อให้ตัวเองและคนอื่น ๆ มีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น ถ้ามีใครสักคนบอกคุณว่า เขาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ คุณอย่าเพิ่งคิดไปว่าเขาทำไม่ได้ เขาแค่ยังไม่ได้เรียนรู้วิธีการเขียนและอ่านเท่านั้นเอง ซึ่งก็เหมือนความคิดสร้างสรรค์นั่นแหละครับ ถ้ามีใครมาบอกว่า เขาไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ผมจะสันนิษฐานว่า เขาเพียงแค่มองไม่ได้เรียนรู้วิธีการคิด พวกเขาทำได้ ว่าแต่... ทำไมเรื่องเหล่านี้จึงเป็นประเด็นที่สำคัญนัก

ประเด็นหลัก 3 ประเด็น

SE-ED
inspiration starts here

ในหนังสือเล่มนี้มีประเด็นหลัก 3 ประเด็น คือ
เราอยู่ในยุคของการเปลี่ยนแปลงแบบปฏิวัติ

ตอนนี้ไม่ว่าคุณจะอยู่ที่ไหนหรือทำอะไร ถ้าคุณยังอยู่บนโลกนี้ คุณก็เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิวัติทั่วโลก นี่ผมไม่ได้พูดเชิงอุปมาอุปไมยนะครับ สิ่งที่คุณจะเจอ คือแรงกดดันในการทำงานแบบที่ไม่เคยมีมาก่อน ชีวิตมนุษย์ก็สับสนวุ่นวายเป็นเรื่องปกติอยู่แล้ว แต่สิ่งที่ต่างจากเดิมคือ อัตราการเปลี่ยนแปลงและระดับของการเปลี่ยนแปลง นวัตกรรมทางเทคโนโลยีและอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร คือแรงผลักดัน 2 ประการที่เปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่และการทำงานของเรามา เปลี่ยนแปลงธรรมชาติของการเมืองและวัฒนธรรม สร้างภาระใหญ่หลวงแก่ทรัพยากรธรรมชาติโลก เพราะไม่มีใครรู้ว่า ผลที่ตามมาจะเป็นอย่างไร แต่สิ่งที่แน่นอนก็คือ เราและลูกหลานกำลังเผชิญหน้ากับความท้าทายที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ¹

เราต้องคิดต่างคิดใหม่เรื่องพรสวรรค์และความสามารถ

แม้กำลังเผชิญหน้ากับความท้าทายที่กล่าวมา แต่การเปลี่ยนแปลงอันลึกซึ้งแท้จริงแล้ว คือวิธีที่เราคิดเกี่ยวกับความสามารถของเราและของลูกหลาน จากประสบการณ์ของผม ผู้คนมากมายไม่ค่อยรู้ความสามารถที่แท้จริงของตัวเอง จึงเข้าใจกันไปเองว่า พวกเขาไร้พรสวรรค์โดยสิ้นเชิง แต่ผมเชื่อว่า พวกเราเกิดมาพร้อมกับพรสวรรค์ที่ยิ่งใหญ่ แต่มีน้อยคนนักที่ค้นพบหรือได้พัฒนาความสามารถนั้น แต่ก็ช่างย้อนแย้ง เพราะเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เราเป็นเช่นนั้นคือ “ระบบการศึกษา” ไม่มีใครตั้งใจให้ความสามารถหรือพรสวรรค์เหล่านั้นต้องเสียเปล่าไปหรอกครับ นักการศึกษาต่างก็ประกาศเจตนารมณ์อย่างชัดเจนที่จะช่วยให้นักเรียนได้ทำสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับแต่ละคน นักการเมืองกล่าวสุนทรพจน์อันดูดีเตือน่าประทับใจเรื่องการใช้ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนให้เกิดประโยชน์สูงสุด การสูญเสียทางความสามารถอาจไม่ใช่เรื่องจริง แต่เป็นไปตามระบบ ไม่ว่าจะ เป็นระบบการสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อ วิธีการสอน และการวัดผล ซึ่งระบบนี้เหมาะสำหรับคนที่มีความสามารถบางแบบเท่านั้น และเป็นระบบที่ทำให้คนที่ไม่มีพรสวรรค์ถูกมองข้ามไป อีกทั้งยังทำลายความมั่นใจด้านความคิดสร้างสรรค์ของคนนับไม่ถ้วนอีกด้วย

เราต้องบริหารจัดการสถานศึกษา บริษัท และชุมชนแตกต่างกัน

วัฒนธรรมแห่งนวัตกรรมหมายถึง วิธีจัดการองค์กร (ของสถาบันการศึกษาหรือบริษัท) และแนวทางของผู้นำ ผู้นำทั้งภาคธุรกิจและภาครัฐมีมุมมองที่เหมือนกัน 3 ประการดังนี้

- 1 พวกเขารู้ว่าความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่เผชิญอยู่คือ โลกมีความซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ และคาดว่าจะยิ่งซับซ้อนขึ้นอย่างรวดเร็วในแต่ละปี

- ❖ 2 พวกเขากังวลว่า องค์กรจะมีเครื่องมือไม่เพียงพอที่จะรับมือกับความซับซ้อนนี้
- ❖ 3 พวกเขาเห็นพ้องกันว่า ทักษะสำคัญที่สุดของผู้บริหารเพื่อรับมือกับความซับซ้อนที่เพิ่มขึ้นก็คือ ความคิดสร้างสรรค์

หลาย ๆ องค์กรได้จัดการอบรมพนักงานเพื่อส่งเสริมเรื่องความคิดสร้างสรรค์ แต่เหมือนหวังลม ๆ แล้ง ๆ เพราะผลที่ได้ไม่เป็นไปตามที่ตั้งใจเอาไว้ ผมคิดว่าพวกเขาอาจกำลังเข้าใจปัญหาที่พวกเขาพยายามแก้ไขผิดไป ปัญหาที่พวกเขาพบเจอนั้นเป็นปัญหาเฉพาะหน้า และพวกเขาจัดการแก้ไขบางเรื่องได้ทันที แต่ทางแก้ในระยะยาวนั้น กลับสวนกระแสระบบการศึกษา

ผมทำงานเกี่ยวกับระบบการศึกษาของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในท้องถิ่น ครูใหญ่ ครู และนักเรียน ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัย หรือสูงกว่านั้น ตลอดจนวิทยาลัยชุมชนและสถาบันการศึกษาผู้ใหญ่ ผมเคยบริหารโครงการวิจัยระดับประเทศ เคยสอนในมหาวิทยาลัย และการอบรมครู ปัจจุบัน ผมทำงานในหลากหลายธุรกิจ ทั้งบริษัท Fortune 500 ธนาคารรายใหญ่ บริษัทประกันภัย บริษัทรับออกแบบ หน่วยงานสื่อมวลชน องค์กรเทคโนโลยีสารสนเทศ บริษัทค้าปลีก โรงงานผลิต บริษัทวิศวกรรม และบริษัทด้านงานบริการ และผมยังเคยทำงานกับศูนย์วัฒนธรรมด้านศิลปะและวิทยาศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ วงออร์เคสตรา บริษัทธุรกิจบันเทิงโรงภาพยนตร์ และองค์กรศิลปะชุมชน

งานที่หลากหลายทำให้ผมได้เดินทางไปทั่วทั้งยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ตะวันออกกลาง และเอเชีย จากประสบการณ์ตรงทำให้ผมรู้ว่า ภาคการศึกษา ภาคธุรกิจ และภาคสังคม กำลังประสบกับปัญหาและความท้าทายที่เหมือนกันหลายอย่าง บางปัญหาก็มีสาเหตุมาจากพวกเขาสื่อสารกันน้อยไป